

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»
освітньої програми «Економічна кібернетика»
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2024**

УДК 330.46(072.034)

М54

Укладачі: Л. С. Гур'янова
С. В. Прокопович

Затверджено на засіданні кафедри економічної кібернетики.
Протокол № 1 від 29.09.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до написання дипломної роботи М54 для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економічна кібернетика» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Л. С. Гур'янова, С. В. Прокопович. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 52 с.

Подано загальні вимоги до тематики, порядку викладення, структури й обсягу матеріалу, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економічна кібернетика» другого (магістерського) рівня.

УДК 330.46(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2024

Вступ

Магістр – це ступінь вищої освіти другого рівня, який передбачає набуття компетентностей для виконання завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Дипломна (кваліфікаційна) робота магістра – це самостійно виконана дослідницька праця інноваційного характеру з конкретної теми, яка мусить мати науково-прикладний характер. Основне її призначення – продемонструвати рівень компетентностей здобувача вищої освіти та його вміння вирішувати конкретні теоретичні та практичні завдання. У процесі підготовки дипломної роботи здобувачі вищої освіти розвивають широту мислення, набувають навичок із дослідної роботи, демонструють рівень своєї фахової підготовки, що є своєрідним звітом за весь період навчання. Дипломна робота має бути актуальною та спрямованою на розв'язання економічних проблем сьогодення.

Дипломну роботу виконують на завершальному етапі навчання і захищають перед державною екзаменаційною комісією, яка надає випускнику відповідну кваліфікацію.

Для написання магістерської дипломної роботи здобувач вищої освіти має володіти предметною областю з теми дослідження, використовувати сучасні методи аналізу економічних явищ, бути ознайомленим зі звітно-статистичною інформацією, світовими тенденціями аналізованого явища та загальними положення законодавства тощо.

Завдяки виконанню дипломної роботи, магістри опанують: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, економічних, виробничих та інших завдань; уміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їхнього розв'язання; розвиток навичок із самостійної роботи й оволодіння методами дослідження; розвиток навичок у пошуку та систематизації інформації, її опрацювання із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів її оброблення, моделювання та прогнозування; розвиток умінь та навичок у виконанні самостійних аналітичних робіт, а також оволодіння методами їхнього виконання.

1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи

1.1. Загальні положення

У цих методичних рекомендаціях викладено загальні вимоги до тематики, порядку викладення, структури й обсягу матеріалу, оформлення й захисту дипломних робіт (освітній ступінь – магістр за спеціальністю 051 «Економіка», освітньої програми «Економічна кібернетика»).

Методичні рекомендації спрямовано на забезпечення єдиного підходу й однакових вимог до оформлення, надання та захисту кваліфікаційних робіт.

Виконання дипломної роботи є завершальним етапом навчання здобувача вищої освіти у ЗВО та кінцевим результатом його самостійної індивідуальної науково-дослідницької діяльності, комплексним дослідженням, яке підбиває підсумки вивчення ним різноманітних навчальних дисциплін, що передбачені навчальними планами для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Економічна кібернетика» спеціальності 051 «Економіка» денної форми навчання, та проходження переддипломної практики. Дипломник має підтвердити рівень загальнотеоретичної й спеціальної підготовки, а дипломна робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої державна екзаменаційна комісія вирішує питання про надання її автору кваліфікації магістр.

Дипломна робота має містити:

обґрунтування актуальності вибраної теми;

чітко визначені предмет та об'єкт дослідження;

установлені цілі дослідження та завдання із проведення наукових досліджень, які забезпечать досягнення визначених цілей;

короткий науково-аналітичний огляд інформаційних джерел, нормативно-правового матеріалу про виникнення та сучасний стан досліджуваної проблеми;

критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань із теми дослідження;

подання ключової інформації в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);

самостійні дослідження, розрахунки, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки, практичні рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення діяльності організацій, установ, підприємств чи державних органів.

Кваліфікаційну роботу магістра подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердій палітурці.

1.2. Мета і завдання дипломної роботи

Метою дипломної роботи є визначення рівня підготовленості магістра із проблем прикладної економіки до майбутньої діяльності. У роботі має бути відображено знання випускника у сфері економіко-математичних методів, використано системний підхід у вирішенні управлінських завдань, сучасної обчислювальної техніки, інформаційних технологій. Випускник має в роботі висвітлити такі питання:

- систему економічних поглядів із проблеми, розглянутої в кваліфікаційній роботі;

- методи управління ієрархічними системами та використовувані економіко-математичні моделі;

- проблеми формування ринку і роль державного регулювання в забезпеченні розвитку ринкових відносин;

- наукову базу державного регулювання соціально-економічних проблем; теоретичні основи та прикладні аспекти економіки.

Дипломна робота є тим документом, що свідчить про рівень засвоєння здобувачем вищої освіти економічних знань, уміння реалізовувати ці знання під час вирішення практичних завдань.

Основні цілі дипломної роботи такі:

- закріплення, систематизація, розширення теоретичних і практичних знань за фахом;

- розвиток навичок із виконання самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження під час розв'язання розроблювальних у кваліфікаційній роботі проблем;

- перевірка знань, практичної та теоретичної підготовки, потрібних для самостійної роботи в умовах сучасного виробництва та інших сферах діяльності;

- підготовка фахівців високої кваліфікації, що володіють здатністю творчого мислення.

У процесі виконання дипломної роботи здобувач вищої освіти має виявити навички із правильного використання теоретичних положень спеціальних дисциплін, уміти вибирати й обґрунтовувати ефективні методи та моделі завдань управління, чітко і логічно формулювати думки та пропозиції.

Компетентності, які здобувачі вищої освіти набувають під час виконання дипломної роботи наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання

Компетентності	Результати навчання
ІК	PH2, PH3, PH4, PH5, PH6, PH8, PH9, PH10, PH11, PH12, PH13, PH14, PH16, PH17
ЗК1	PH6
ЗК2	PH4, PH8, PH9, PH10, PH11, PH14
ЗК3	PH2
ЗК5	PH12, PH16, PH17
ЗК6	PH4
ЗК7	PH5
ЗК8	PH17
СК1	PH8, PH9
СК2	PH2
СК3	PH8
СК5	PH2, PH3, PH5, PH11, PH12, PH13, PH14
СК6	PH4, PH6
СК7	PH3
СК8	PH5
СК10	PH4, PH8, PH9, PH10, PH12, PH13, PH14, PH17
СК12	PH10, PH16
СК13	PH17

Примітка.

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі

навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невідомих умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК12. Здатність застосовувати сучасні методи аналізу даних (методи та моделі машинного навчання, багатовимірний аналіз, економічної динаміки та ін.) інструментальні засоби аналізу даних для формування ефективної економічної політики.

СК13. Здатність здійснювати оцінку і аналіз ефективності і якості функціонування економічних систем різного рівня, розробляти стратегії їх безпечного, сталого, конкурентного розвитку.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН4. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

РН16. Обґрунтовувати і формувати ефективну економічну політику на підставі використання сучасних методів аналізу даних (методів та моделей машинного навчання, багатовимірної аналізу, економічної динаміки та ін.), інструментальних засобів аналізу даних.

РН17. Оцінювати ефективність і якість функціонування економічних систем різного рівня, розробляти стратегії їх безпечного, сталого, конкурентного розвитку.

2. Загальна структура дипломної роботи

2.1. Структура роботи

Загальну структуру магістерської дипломної роботи наведено на рис. 2.1.

Дипломну роботу умовно розподіляють на: вступну частину; основну частину; додатки; супровідні документи.

Вступна частина містить такі структурні елементи: титульний аркуш; завдання до дипломної роботи; подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи; реферат; зміст; перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Основна частина містить такі структурні елементи: вступ; теоретичний розділ; аналітичний розділ; проєктний розділ; висновки; перелік використаних джерел.

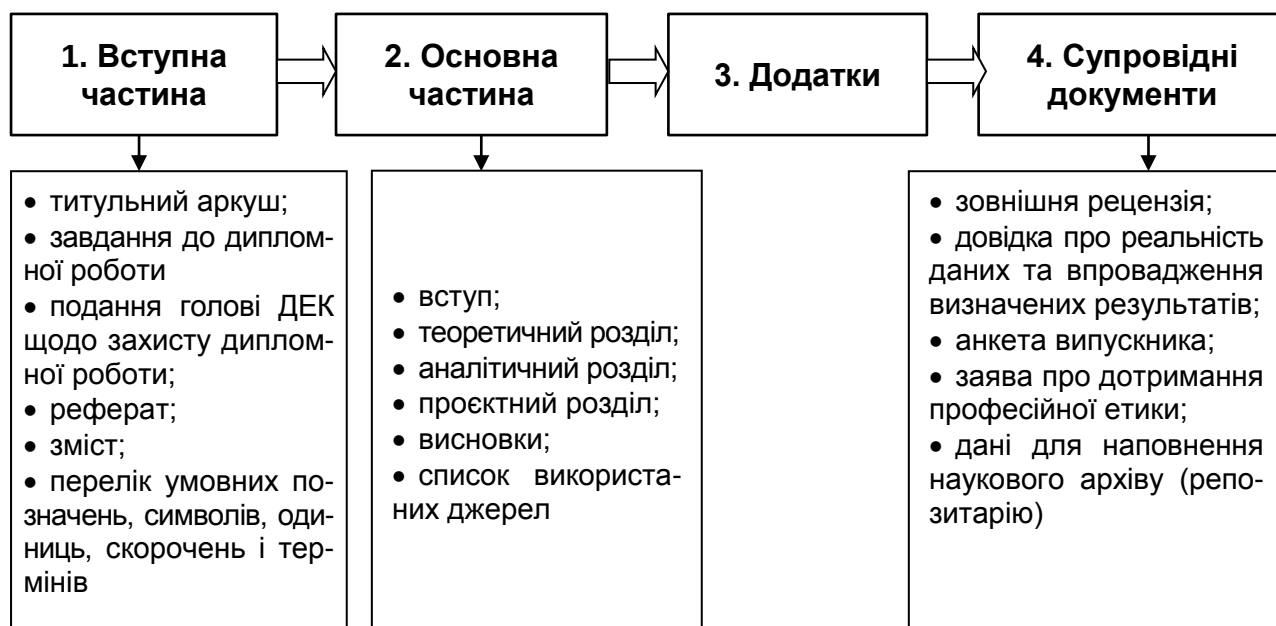

Рис. 2.1. Загальна структура магістерської дипломної роботи

Додатки розміщують після основної частини дипломної роботи.

До дипломної роботи магістра додають такі супровідні документи: зовнішню рецензію; довідку про реальність вихідних даних та впровадження отриманих результатів; анкету випускника; заяву про дотримання професійної етики; дані для наповнення наукового архіву (репозитарію).

Перелічені частини дипломної роботи входять до неї в наведеній послідовності. Супровідні документи розміщують у конверті, що приклеюють на зворотному боці обкладинки дипломної роботи.

Загальний обсяг роботи магістра має бути в межах 80 – 100 сторінок друкованого тексту формату А4. Бібліографія та додатки до загального обсягу роботи не входять.

2.2. Вимоги до структурних елементів вступної частини

2.2.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою дипломної роботи, що оформлюють виключно згідно з наведеним зразком (додаток А). Тему роботи мають зазначати ідентично до теми, затвердженої наказом ректора. У разі невідповідності роботу до захисту не допускають. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

2.2.2. Завдання до дипломної роботи

Завдання до дипломної роботи розміщують на другій сторінці дипломної роботи та друкують з обох боків аркуша. Приклад оформлення завдання до дипломної роботи наведено в додатку Б. Номери сторінок на завданні до дипломної роботи не проставляють.

Завдання на кваліфікаційну роботу підписує здобувач вищої освіти, керівник та завідувач кафедри.

2.2.3. Подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи

Подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи розміщують на третій сторінці дипломної роботи. Номер сторінки на поданні не проставляють.

2.2.4. Реферат

Реферат призначено для ознайомлення із кваліфікаційною роботою. Він має бути стислим, інформативним і містити відомості, які дозволяють ухвалити рішення про доцільність читання всієї дипломної роботи.

Реферат має бути розміщеним безпосередньо за поданням до дипломної роботи, починаючи з нової сторінки.

Реферат має містити:

відомості про обсяг дипломної роботи, кількість частин дипломної роботи; кількість ілюстрацій, таблиць, додатків; кількість літературних джерел, згідно з переліком (усі відомості наводять, включно з даними додатків);

текст реферату;

перелік ключових слів.

Текст реферату має відображати подану в кваліфікаційній роботі інформацію і здебільшого в такій послідовності:

об'єкт дослідження;

мета роботи;

методи дослідження;

результати та їхня новизна;

основні характеристики та показники;

взаємозв'язок з іншими роботами;

рекомендації щодо використання результатів роботи;

галузь застосування;
значущість роботи та висновки;
прогнозні припущення про розвиток об'єкта дослідження.

Частини тексту реферату, щодо яких відсутні відомості, опускають.

Реферат має бути обсягом не більше як 500 слів, і, бажано, щоб він уміщувався на одній сторінці формату А4.

Ключові слова, що є визначальними для розкриття сутності дипломної роботи, уміщують після тексту реферату. Перелік ключових слів містить від 5 до 15 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку в рядок через коми.

Приклад укладання реферату наведено в додатку В.

У кваліфікаційній роботі реферат наводять двома мовами у такій послідовності: українською мовою, англійською (німецькою, французькою) мовою.

Сторінки реферату долучають до загальної нумерації, але номер не ставлять.

2.2.5. Зміст

Зміст дипломної роботи магістра має послідовно містити назви всіх структурних елементів роботи 1-го та 2-го рівнів, а саме: перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів; вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів (пунктів) основної частини дипломної роботи; висновки; список використаних джерел; назви додатків; посилання на номери сторінок, на яких почато цей структурний елемент.

Зміст розташовують безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки.

Приклад змісту наведено в додатку Г.

2.2.6. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

Усі прийняті в кваліфікаційній роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який уміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Незалежно від цього, за першої появи цих елементів у тексті дипломної роботи наводять їхнє розшифрування.

Перелік треба друкувати двома колонками, у яких за абеткою наводять скорочення, справа – їхнє детальне розшифрування. Якщо в роботі скорочення зустрічають менше ніж три рази, то перелік не укладають, а їхнє розшифрування наводять у тексті під час першого згадування.

2.3. Вимоги до структурних елементів основної частини

2.3.1. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан проблеми, що вивчають, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування потреби в проведенні дослідження.

У вступі коротко викладають:

оцінку сучасного стану проблеми, відзначаючи практично вирішені завдання, прогалини знань, що наявні в цій галузі, провідні фірми та провідних учених і фахівців цієї галузі;

світові тенденції до вирішення поставлених завдань;

актуальність цієї роботи та підставу для її виконання;

об'єкт та предмет дослідження. *Об'єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і вибране для вивчення. *Предмет дослідження* міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямовано основну, оскільки предмет дослідження визначає тему роботи, яку визначено на титульному аркуші як її назву;

мету та завдання роботи (*мета роботи* звичайно тісно переплітають з назвою роботи й має чітко вказувати, що саме вирішують у роботі. Не слід формулювати мету як «Дослідження ...», «Вивчення ...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету);

взаємозв'язок з іншими роботами;

методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої мети. Перераховувати їх треба не відривно від змісту роботи, а стисло та змістовно визначаючи, що саме досліджували тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме таких методів;

обґрунтованість і достовірність положень, висновків і рекомендацій (потрібно конкретно довести, що положення, висновки, рекомендації, наведені в роботі, є обґрунтованими та достовірними);
структуру дипломної роботи.

Вступ починають з окремої сторінки. Першу сторінку вступу до-
лучають до загальної нумерації, але номер безпосередньо не ставлять.

2.3.2. Розділи основної частини дипломної роботи

Основна частина роботи складають з трьох послідовних розділів – теоретичного, аналітичного та проектного, кожен із яких має бути роз-
поділений на 3 підрозділи (пункти).

Основна частина дипломної роботи – це викладення відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, які є потрібними й достатніми для роз-
криття сутності цієї роботи (описи: теорії; методів роботи; характеристик і/або властивостей об'єкта; принципів дії об'єкта та основних принци-
пових рішень, що дають уявлення про нього тощо) та її результатів.

Викладаючи основну частину дипломної роботи, особливу увагу
приділяють новизні в роботі, а також питанням сумісності, взаємоза-
мінності, надійності, безпеки, ресурсощадності.

Кожен розділ починають із нової сторінки. Основному тексту кож-
ного розділу може передувати передмова зі стислим описом вибраного
напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень. Наприкінці
кожного розділу формулюють висновки з лаконічним викладом наве-
дених у розділі результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки
від незначних подробиць.

У розділах основної частини подають огляд літератури за темою
і вибір напрямів досліджень, виклад загальної методики й основних
методів досліджень; експериментальну частину і методику досліджень;
проведені теоретичні та (або) експериментальні дослідження; аналіз
і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури окреслюють основні етапи розвитку наукової
думки зі своєї проблеми. Стисло, критично висвітливши основні роботи,
треба назвати питання, які залишилися невирішеними, і, отже, визначити
своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цю частину роботи
коротким резюме щодо потреби проведення досліджень у цій галузі. Далі

треба обґрунтувати вибір напрямку досліджень, навести методи вирішення поставлених завдань і їхні порівняльні оцінки, розробити загальний алгоритм проведення досліджень.

Наступні частини присвячують вичерпному і повному викладу результатів власних досліджень автора дипломної роботи. Здобувач вищої освіти має дати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, достовірності отриманих результатів, їхнє порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби в додаткових дослідженнях, негативних результатів для припинення подальших досліджень.

Відповідальним за достовірність відомостей, які містить дипломна робота, є виконавець – фізична особа, що написала кваліфікаційну роботу.

2.3.3. Висновки

Висновки – це завершальний етап дипломної роботи. У них коротко наводять найбільш важливі теоретичні та практичні положення, які містять оцінку досягнутих результатів із погляду відповідності меті дипломної роботи та поставленим у вступі завданням, пропозицій щодо вдосконалення досліджуваного напрямку діяльності організації. Послідовність висновків має відповідати поставленим і наведеним у вступі завданням.

Висновки вміщують безпосередньо після викладення сутності дипломної роботи, починаючи з нової сторінки.

Текст висновків можна розподіляти на пункти.

2.3.4. Список використаних джерел

Список використаної літератури розміщують після висновків. Він складають з літературних джерел, що були використаними здобувачем вищої освіти під час написання дипломної роботи, а саме: законодавчо-нормативних актів, підручників, навчальних посібників, монографій, статей у періодичних виданнях, інтернет-сайтів тощо. Неопубліковані джерела (фінансова звітність, технічна документація, інша внутрішня документація підприємства, конспект лекцій, складений здобувачем вищої освіти, тощо) до списку використаної літератури не вносять. Кількість використаних джерел залежить від ступеня вивченості проблеми та її нормативного врегулювання.

Джерела оформлюють, згідно з вимогами стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання».

У відповідних місцях тексту мають бути посилання. Бібліографічні описи в списку використаних джерел подають у порядку, за яким їх вперше згадують у тексті або в алфавітному порядку. Порядкові номери описів у списку є посиланнями в тексті (номерні посилання).

За потреби джерела, на які є посилання тільки в додатку, наводять в окремому списку, який розташовують у кінці цього додатка.

2.4. Вимоги до додатків

У додатках вміщують матеріал, який:

є потрібним для повноти дипломної роботи, але долучення його до основної частини може змінити впорядковане логічне уявлення про роботу;

не може бути послідовно розміщеним в основній частині дипломної роботи через великий обсяг або способи відтворення.

У додатки можуть бути вміщеними:

додаткові ілюстрації або таблиці;

матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесеними до основної частини (проміжні математичні докази, формули, розрахунки; протоколи випробувань; інструкції, методики; опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи, та ін.);

додатковий перелік джерел, на які не було посилань у тексті пояснювальної записки, але які можуть становити інтерес.

Обсяг додатків не обмежують, але його мають визначати реальними потребами роботи.

Якщо розміщений у додатках матеріал не є авторським, обов'язково потрібно вказувати посилання на джерело.

3. Вимоги до оформлення дипломної роботи

3.1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи

Дипломну роботу друкують засобами комп'ютерної техніки на аркушах білого паперу формату А4 (210×297 мм) через півтора міжрядкових

інтервали, до тридцяти рядків на сторінці. Друкування здійснюють лише з одного боку аркуша.

Мова виконання – українська (англійська), стиль науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна.

Текст роботи потрібно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве, верхнє, нижнє – не менше ніж 20 мм, праве – не менше ніж 10 мм.

Шрифт основного тексту – звичайний, кг. 14, Times New Roman. Абзацний відступ має бути однаковим упродовж усього тексту та має становити 1,25 см, вирівнювання основного тексту – по ширині. У рядках з вирівнюванням по центру, рисунках, таблицях абзацного відступу немає. «Висячі рядки» не допускають. Шрифт друкування має бути чітким, щільність тексту однаковою. Використання напівжирного, курсивного та підкресленого стилю шрифту в основному тексті, таблицях та рисунках заборонено.

Друкарські помилки, описки та графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти (до двох виправлень на одній сторінці) за допомогою коректора та пасти, виключно чорного кольору, водночас щільність уписаного тексту має відповідати щільності основного тексту.

Залежно від особливостей і змісту, кваліфікаційну роботу укладають у вигляді тексту, ілюстрацій, таблиць або їхніх поєднань.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви наводять мовою оригіналу. Допускають транслітерувати власні назви та наводити назви організацій у перекладі на мову дипломної роботи, додаючи (під час першої згадки) оригінальну назву.

Скорочення слів і словосполучень у кваліфікаційній роботі здійснюють, відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи.

3.2. Заголовки

Структурні елементи «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їхні назви редагують як заголовки структурних елементів.

Розділи й підрозділи (пункти) мусять мати заголовки. Заголовки структурних елементів дипломної роботи й заголовки розділів слід

розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Після такого заголовка лишати один порожній рядок.

Заголовки підрозділів (пунктів) дипломної роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається із двох і більше речень, їх відокремлюють крапкою. Перенесення слів у заголовок розділів не допускають.

Кожен розділ дипломної роботи потрібно починати з нової сторінки; підрозділи починати з нового абзацу, залишаючи один порожній рядок перед його назвою та після неї. Між текстом підрозділу та назвою нового підрозділу залишати два порожніх рядки. Не допускають розміщувати назву підрозділу (пункту) в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один або два рядки тексту.

Розділи, підрозділи (пункти) слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи мусять мати порядкову нумерацію в межах викладення сутності дипломної роботи та позначати їх мають арабськими цифрами із крапкою (наприклад, РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ).

Підрозділи (пункти) мусять мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складають з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку йде заголовок підрозділу (наприклад, 2.3. Назва підрозділу).

3.3. Нумерація сторінок

Сторінки дипломної роботи слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту дипломної роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, долучають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи.

Додатки долучають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи (окрім сторінки-роздільника основного тексту та додатків).

Номер сторінки на титульному аркуші, аркушах завдання, подання, рефератів і змісту не проставляють, хоча вони входять до загальної нумерації сторінок. Номер сторінки вперше проставляють на другій сторінці вступу.

3.4. Ілюстрації

У текст дипломної роботи можна вміщувати рисунки, які ілюструють окремі її положення або унаочнюють певні дані (наприклад, це можуть бути діаграми, графіки, схеми тощо). Фотографії, географічні карти, зображення сайтів і подібні матеріали можуть бути розміщеними лише в додатках.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в кваліфікаційній роботі безпосередньо після тексту, де їх згадують уперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті дипломної роботи. Важливо, щоб стиль оформлення назв усіх ілюстрацій у роботі був однаковим.

Ілюстрації мусять мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За потреби під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Ілюстрацію позначають словом «Рис.», яке разом із назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Назву ілюстрації розміщують з абзацного відступу. Після назви ілюстрації крапку не ставлять.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, що наведені в додатках. Номер ілюстрації складають з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рис. 3.2 – другий рисунок третього розділу.

Ілюстрацію розміщують посередині сторінки.

Від основного тесту ілюстрацію відокремлюють одним рядком зверху й одним рядком знизу. Приклад оформлення ілюстрації наведено на рис. 3.1.

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, уміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначають: «Рис. ____, аркуш ____».

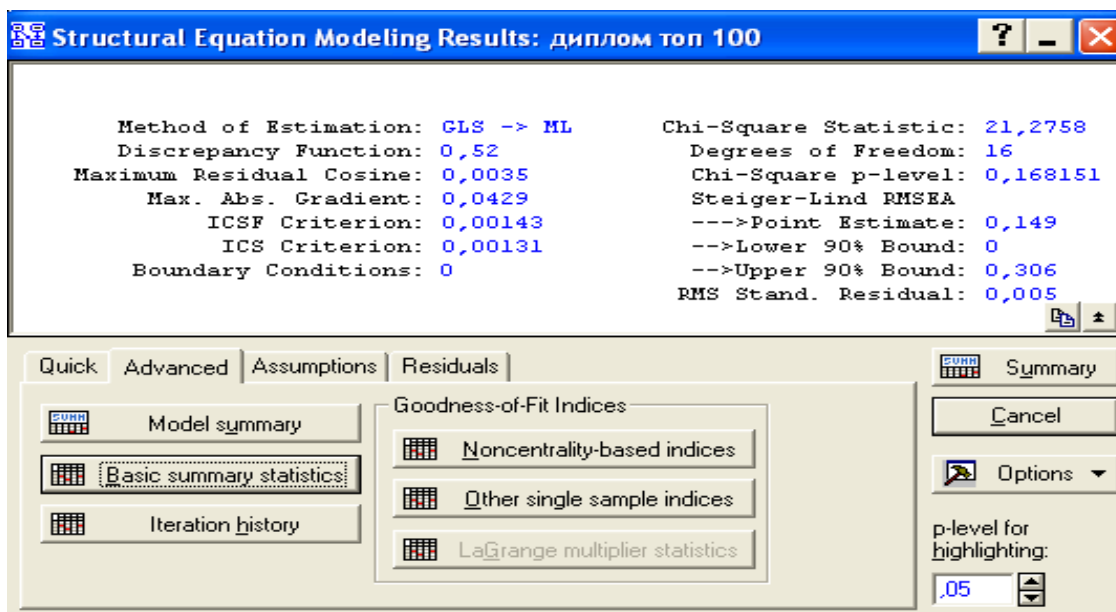

Рис. 3.2. Вікно результатів аналізу структурного моделювання

Рис. 3.1. Приклад оформлення ілюстрації

Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, долучають до загальної нумерації сторінок.

3.5. Таблиці

Таблиці зазвичай використовують для подання масиву числових та інших однотипних даних.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому її згадують уперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводять у додатках. Номер таблиці складають з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиця мусить мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують посередині рядка над таблицею. Назва має бути стислою і відображати зміст таблиці.

Таблиця обов'язково мусить мати заголовки, які можуть бути двох типів: 1) заголовки граф (колонок), що описують у першому рядку таблиці й називають «головка» таблиці; 2) заголовки рядків, що описують у першій

колонці таблиці та називають «боковик» таблиці. Обидва типи заголовків можуть мати підзаголовки.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю розподіляють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку та боковик.

У разі розподілу таблиці на частини допускають її головку або боковик замінити, відповідно, номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці.

У разі розподілу таблиці слово «Таблиця» з позначенням її номера пишуть один раз праворуч над першою частиною таблиці, а над іншими – «Продовження табл.», якщо таблицю не закінчують на цій сторінці, в іншому разі – «Закінчення табл.».

Таблицю відокремлюють від основного тексту порожнім рядком тільки знизу. Між назвою таблиці та власне таблицею не пропускають рядка.

Приклад оформлення таблиці наведено на рис. 3.2.

Таблиця 1.1									
Показники рівня соціально-економічного розвитку регіонів України									
за період із 2014 до 2022 рр.									
Назва регіону	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вінницька область	0,182	0,172	0,216	0,172	0,165	0,244	0,180	0,172	0,184
Волинська область	0,263	0,279	0,192	0,144	0,170	0,160	0,069	0,112	0,132
Донецька область	0,307	0,299	0,308	0,310	0,313	0,328	0,253	0,304	0,285
Житомирська область	0,116	0,141	0,182	0,235	0,161	0,185	0,158	0,129	0,163
Закарпатська область	0,165	0,153	0,205	0,133	0,150	0,201	0,140	0,125	0,129
Запорізька область	0,290	0,320	0,370	0,375	0,350	0,348	0,339	0,310	0,312
Київська область	0,372	0,341	0,399	0,363	0,427	0,437	0,439	0,371	0,415
Закінчення табл. 1.1									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Луганська область	0,142	0,226	0,218	0,219	0,209	0,189	0,173	0,208	0,191
Львівська область	0,359	0,356	0,376	0,472	0,404	0,393	0,460	0,362	0,389
Одеська область	0,404	0,387	0,402	0,435	0,446	0,389	0,475	0,423	0,434

Рис. 3.2. Приклад оформлення таблиці

Заголовки граф таблиці починають із великої літери, а підзаголовки – із малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть із великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф указують у однині.

3.6. Переліки

Переліки, за потреби, можуть бути наведеними всередині пунктів або підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку.

Початок кожної позиції починають з абзацу, жодні інші символи не можна використовувати, а за потреби в посиланні в тексті на деякі позиції переліки – використовувати арабські цифри з дужкою.

Позиції переліку відокремлюють крапкою з комою (;). Крапку ставлять наприкінці переліку.

Запис усіх позицій переліку починають із малої літери (крім власних назв та аббревіатур).

3.7. Примітки

Примітки вміщують за потреби в поясненні змісту тексту, таблиці або ілюстрації.

Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються.

Одну примітку не нумерують.

Слово «Примітка» друкують із великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому самому рядку подають текст примітки.

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають її текст.

3.8. Формули та рівняння

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, у якому їх згадують, посередині сторінки. Вище й нижче від кожної

формули або рівняння має бути залишено не менше за один порожній рядок.

Безпосередньо після формули ставлять кому, якщо далі перелічують пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, інакше – крапку.

Формули й рівняння в кваліфікаційній роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складають з номера розділу й порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, ф-ла (1.3) – третя формула першого розділу.

Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Формули додатків нумерують у межах кожного додатка з додаванням перед цифрою позначення додатка через крапку, наприклад, $\sigma_t^2 \equiv E\{\varepsilon_t^2 | I_t\} = \omega + \alpha \varepsilon_{t-1}^2$ (Б.2) – друга формула додатка Б.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх наведено у формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта слід подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки, вирівнявши його по краю поля (без відступу).

Формула має бути набраною у вбудованому редакторі формул MS Word. Приклад оформлення формули показано далі:

$$(x + a)^n = \sum_{k=0}^n \left(\frac{n}{k}\right) x^k a^{n-k}, \quad (3.1)$$

де x – кількість;
 a – число.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускають тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули чи рівняння на знакові операції множення, застосовують знак «х».

Формули, що сліднують одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою. Наприклад:

$$a_{i1}x_1 + a_{i2}x_2 \leq b_i \quad (i = \underline{1, k}), \quad (3.2)$$

$$x_j \geq 0, \quad (j = 1, 2). \quad (3.3)$$

3.9. Посилання

Кожен використаний у роботі фактичний матеріал (фрагмент тексту документа, числові дані, цитата, відомості про маловідомий факт тощо) мають супроводжувати посиланням на джерело, із якого цей матеріал було взято. Посилання становить порядковий номер джерела в списку використаних джерел, який розміщують у квадратних дужках. Якщо посилання здійснюють на друковане джерело, у посиланні також зазначають номери сторінок, на яких безпосередньо розміщений матеріал (наприклад, певні дані або цитата). Якщо посилання здійснюють відразу на декілька джерел, їх відокремлюють одне від одного крапкою з комою, наприклад, «у роботах [1; 7] ...».

Допускають наводити посилання на джерела у виносках, водночас оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за списком використаних джерел із зазначенням номера.

Під час посилання на розділи, підрозділи (пункти), ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їхні номери.

Під час посилання слід писати так: «... у розділі 4 ...», «... дивись 2.1 ...», «... за 3.3.4 ...», «... відповідно до 2.3.4.1 ...», «... на рис. 1.3 ...», або «...на рис. 1.3 ...», «... у табл. 3.2 ...», «... (див. табл. 3.2) ...», «... за формулою (3.1) ...», «... у рівняннях (1.3) – (1.5) ...», «... у додатку Б ...».

3.10. Список використаних джерел

Список використаних джерел – це елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщують після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів:

у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований під час написання дипломної роботи);

в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Якщо в роботі використовують інформацію з інтернету, то потрібно вказувати не тільки назву сайту, а і назву статті або документа, на які посилається автор. Нормативні та законодавчі акти, інтернет-джерела не виокремлюють та розміщують в алфавітному порядку разом з іншими літературними джерелами. Усі літературні джерела слід подавати мовою оригіналу.

Кожне джерело подають із нового рядка з абзацу. Усі джерела нумерують. За номером іде бібліографічний опис використаного джерела.

Відомості про книги (підручники, довідники, монографії та ін.) мають містити прізвище та ініціали авторів, назву книги, місце видання, видавництво, рік видання, обсяг у сторінках.

Відомості про статтю з періодичного видання містять прізвище й ініціали автора (авторів), заголовок статті; назву журналу, серії; рік випуску, том, номер журналу, сторінки, на яких розміщена стаття.

Відомості про джерела, опублікованих у збірниках, мусять мати прізвище й ініціали автора (авторів), заголовок статті, найменування збірника, місто, видавництво, рік випуску, том, номер, сторінки, на яких розміщено статтю.

Якщо в роботі використовують інформацію з інтернету, то потрібно вказувати не тільки назву сайту, а й назву статті або документа, на які посилається автор. Нормативні та законодавчі акти, інтернет-джерела не виокремлюють та розміщують в алфавітному порядку разом з іншими літературними джерелами. Усі літературні джерела слід подавати мовою оригіналу.

У бібліографічних посиланнях і списках використовуваної літератури застосовують умовні розділові знаки, відповідно до чинних стандартів.

3.11. Додатки

Додатки слід оформлювати як продовження дипломної роботи у вигляді окремої частини, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті.

Додатки мають починатися з титульного аркуша, на якому великими літерами в центрі аркуша надруковано слово «ДОДАТКИ». Кожний додаток також мають починати з нової сторінки, на якій симетрично

до сторінки наведено назву додатка, надруковану малими літерами. Наприклад:

ДОДАТОК А
Фінансова звітність підприємства

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо.

Один додаток позначають як додаток А.

Додатки muszą мати спільну з рештою тексту дипломної роботи наскрізну нумерацію сторінок.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рис. Г.3 – третій рисунок додатка Г; табл. А.2 – друга таблиця додатка А; ф-ла (А.1) – перша формула додатка А.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, одне рівняння, їх нумерують, наприклад, рис. А.1, табл. А.1, ф-ла (В.1).

Джерела, що цитують тільки в додатках, мають розглядати, незалежно від тих, які цитують у основній частині дипломної роботи, і мають бути переліченими наприкінці кожного додатка в списку використаних джерел.

Якщо в кваліфікаційній роботі як додаток використовують документ, що має самостійне значення і який оформлюють, згідно з вимогами до документа цього виду, його копію вміщують у кваліфікаційній роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «Додаток ____» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок дипломної роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

4. Процедура захисту дипломної роботи

4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи

Загальними вимогами до тематики кваліфікаційних робіт є наближення сутнісного боку роботи до умов і завдань, що вирішують на місці

майбутньої роботи випускника, високий теоретичний і практичний рівень розглянутих у роботі проблем. Тема дипломної роботи має бути актуальною для реальних умов господарювання, присвяченою розгляду перспективних питань для кожного об'єкта. Проблемні питання, що підлягають розгляду в кваліфікаційній роботі, мусять мати чітке формулювання. Крім того, вибір теми дипломної роботи мають здійснювати з урахуванням можливості дістання потрібних вихідних матеріалів для її виконання.

Тематика кваліфікаційних робіт з освітньої програми «Економічна кібернетика» спеціальності 051 «Економіка» є різноманітною і має охоплювати найважливіші питання функціонування економіки, що відповідають сучасному етапові її розвитку. До них варто зарахувати:

- моделювання нерівномірності розвитку економічної системи;

- підвищення ефективності системи управління національною економікою;

- моделювання макроекономічних процесів;

- моделі розвитку конкурентоспроможності виробництва;

- особливості моделей ціноутворення;

- проблеми регіонального управління та ін.

Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт наведено в додатку Д.

Здобувач вищої освіти вибирає із пропонованих кафедрою ту тему дипломної роботи, що буде відповідати напрямові його подальшої роботи. Правильний вибір теми дозволяє досить глибоко і всебічно висвітлити потрібні питання. Здобувач вищої освіти може доповнити та внести корективи в назву вибраної теми, погодити її з науковим керівником. Вибрану тему закріплюють за здобувачем вищої освіти на підставі його особистої заяви і затверджують наказом ректора університету за поданням кафедри.

За потреби в розробленні комплексної реальної теми за участю групи здобувачів вищої освіти науковий керівник дипломної роботи встановлює для кожного з них обсяг і коло питань для індивідуального розроблення, що становлять у комплексі вирішення загального завдання. Кожен здобувач вищої освіти, що бере участь у розробленні такої комплексної теми, індивідуально виконує обсяг робіт на підставі загальних вимог, пропонованих до дипломної роботи.

Крім тем, пропонованих кафедрою, можуть затверджувати теми з розроблення актуальних питань, що мають істотне значення для

конкретного підприємства або організації, чи з виконання специфічних досліджень, пов'язаних із використанням матеріалів галузевих науково-дослідних інститутів, банків, проектних організацій.

Затвердження тем кваліфікаційних робіт відбувається на підставі письмової заяви здобувача вищої освіти на ім'я завідувача кафедри.

У заяві, окрім теми, має бути вказано прізвище бажаного наукового керівника, що потребує його візи погодження. Інженер (лаборант) випускової кафедри реєструє заяви здобувачів вищої освіти.

Заява має бути поданою здобувачем вищої освіти не пізніше як за 24 тижні до терміну захисту роботи. У разі неподання ним заяви про вибір теми дипломної роботи без поважної причини здобувача вищої освіти вважають порушником графіка навчального процесу, і тему дипломної роботи закріплюють на розсуд кафедри.

За потреби в зміні теми дипломної роботи здобувач вищої освіти подає на кафедру відповідну мотивовану заяву з візою наукового керівника на ім'я ректора університету. У разі позитивного висновку завідувача кафедри готують проект відповідного наказу.

4.2. Керівництво виконанням роботи та порядок проведення консультацій

За кожною кваліфікаційною роботою кафедра затверджує наукового керівника. Він спільно зі здобувачем вищої освіти визначає план і зміст розділів дипломної роботи. На підставі цього заповнюють завдання на кваліфікаційну роботу, у якому вказують тему, визначають основні завдання, характеризують вихідні матеріали для виконання роботи, основні етапи роботи й терміни їхнього виконання, також наводять перелік обов'язкового графічного матеріалу.

Завдання на кваліфікаційну роботу є основним документом для контролю за ходом роботи. Науковий керівник здійснює систематичний контроль за самостійною роботою здобувача вищої освіти, вносить потрібні корективи під час перегляду матеріалу, перевіряє закінчену роботу, підписує кваліфікаційну і складає відгук про виконання роботи, а також підготовленості здобувача вищої освіти до її захисту в ДЕК. Із цією метою проводять, відповідно до складеного на кафедрі графіка, консультації, перевіряють якість та обсяг виконаних окремих розділів роботи, дотримання термінів роботи над розділами. За період написання

дипломної роботи науковий керівник інформує членів кафедри економічної кібернетики про стан дипломної роботи кожного здобувача вищої освіти.

4.3. Допуск до захисту і захист дипломних робіт

Згідно з регламентом, магістр є зобов'язаним подавати кваліфікаційну роботу науковому керівникові на перевірку в установлені строки. У процесі підготовки до захисту потрібно усунути всі зауваження.

Дипломна робота має відповідати принципам академічної доброчесності. Перевірку дипломних робіт здійснює навчально-методичний відділ із використанням сервісу StrikePlagiarism.com.

Перед захистом дипломна робота магістра проходить нормо-контроль, не пізніше ніж за тиждень до дати захисту, на який потрібно подати:

кваліфікаційну роботу, підписану магістром, науковим керівником та консультантом;

електронний варіант дипломної роботи;

ілюстративний матеріал;

презентацію до дипломної роботи в електронному варіанті;

зовнішню рецензію (додаток Е);

анкету випускника (додаток Ж);

заяву про дотримання професійної етики (додаток И).

До захисту не допускають магістрів, які не виконали навчальний план і на момент подання до захисту дипломної роботи мають академічну заборгованість. Питання про недопуск дипломної роботи магістра до захисту розглядають на засіданні випускової кафедри та декан факультету.

Також магістр подає три документи для бібліотечного архіву, а саме:

1. Пояснювальна записка (форма № Н–9.02).

2. Реферат 2 – 3 сторінки (реферований зміст роботи).

3. Дані для наповнення наукового архіву (додаток К).

Рішення про допуск до захисту дипломної роботи ухвалюють на основі письмового відгуку наукового керівника, що складається у довільній формі з обов'язковим висвітленням актуальності вибраної теми; повноти, глибини й обґрунтованості вирішення поставлених питань; досягнення основних цілей, що ставили перед здобувачем вищої освіти для найбільш

повного розкриття теми. Особливу увагу у відгуку науковий керівник має приділити аналізу переліку теоретичних і методичних питань, запропонованих рішень, самостійно виконаних здобувачем вищої освіти. У відгуку науковий керівник дає характеристику роботи здобувача вищої освіти в ході написання дипломної роботи, тобто наявність у нього потрібних теоретичних знань, практичних навичок у вирішенні питань; уміння самостійно ставити, формулювати мету і завдання, визначати правильні рішення; уміти працювати з літературою. У відгуку науковий керівник дає оцінку роботи здобувача вищої освіти в період виконання дипломної роботи.

Захист кваліфікаційних робіт у ДЕК здійснюють у встановлений графіком термін. Графік захисту складає кафедра економічної кібернетики і системного аналізу за погодженням із головою ДЕК за місяць до початку захисту і подає для затвердження.

Крім того, у ДЕК подають матеріали, що характеризують наукову цінність і практичну значущість виконаної роботи, оцінку рівня її реальності.

Кваліфікаційні роботи захищають на відкритих засіданнях ДЕК, що формує декан факультету за поданням кафедри економічної кібернетики та затверджує наказом по університету. Після доповіді здобувача вищої освіти зачитують відгук наукового керівника, а потім здобувачу вищої освіти надають слово для відповіді на запитання членів ДЕК та осіб, що є присутніми на захисті. Здобувач вищої освіти має дати вичерпні відповіді за всіма розділами роботи.

Після закінчення публічного захисту на закритій нараді ДЕК обговорюють результати захисту, дають загальну оцінку захисту дипломної роботи та ухвалюють рішення про надання здобувачеві вищої освіти кваліфікації, що відповідає спеціальності.

На відкритому засіданні голова ДЕК оголошує результати захисту. Здобувач вищої освіти, що виконав роботу, але отримав під час захисту незадовільну оцінку, вважають таким, який закінчив теоретичний курс навчання, він отримує про це довідку.

Після захисту дипломну роботу зберігають в архіві університету встановлений строк.

4.4. Підготовка доповіді

Підготовка до захисту полягає у написанні тез доповіді з теми дипломної роботи та відповідей на зауваження наукового керівника.

Доповідь має бути розраховано на 7 – 10 хв. У ній мають відображати таке: актуальність вибраної теми дипломної роботи, об'єкт і предмет дослідження, мету та завдання дослідження, основний зміст роботи, обґрунтованість запропонованих рішень і доцільність виконаних робок.

4.5. Презентаційний матеріал

Доповідь здобувачів вищої освіти в обов'язковому порядку має супроводжувати презентаційний матеріал. Його готують у будь-якому зручному форматі (ppt, pdf, html, avi, move), сумісному з технологіями, прийнятими для стандартних презентацій (MS PowerPoint, AdobeAcrobat, MacromediaFlash та ін.).

Працездатність презентації здобувач вищої освіти має перевірити за день до захисту дипломної роботи.

Змістовно презентаційний матеріал має цілком охоплювати графічний матеріал дипломної роботи та може доповнювати його.

4.6. Роздатковий матеріал

Доповідь супроводжують графічним матеріалом, що роздають. Роздатковий матеріал оформляють як комплект, що зшитий у пластиковий швидкозшивач (додаток Л). Кількість комплектів – 5 – 7, залежно від складу ДЕК. Усі аркуші роздаткового матеріалу нумерують. Структура доповіді має бути такою, щоб виступ надавав коментар до всіх цих аркушів. Електронна презентація і графічний матеріал мають бути погодженими між собою.

Графічний матеріал, що роздають, має містити обов'язкові та пояснювальні матеріали.

4.7. Критерії оцінювання магістерських дипломних робіт

Під час захисту дипломної роботи члени екзаменаційної комісії оцінюють якість підготовки магістра через сукупність сформованих програмних результатів навчання та компетентностей відповідно до вимог освітньої програми «Економічна кібернетика», у процесі виконання

та захисту магістерської дипломної роботи. До основних критеріїв оцінювання, які враховує екзаменаційна комісія, належать:

актуальність теми дослідження й обґрунтованість її вибору;

відповідність змісту та структури дипломної роботи меті й завданням дослідження;

наявність логічного зв'язку та взаємної підпорядкованості між розділами та підрозділами дипломної роботи;

самостійність підходу до розкриття теми, зокрема формулювання та обґрунтування власного підходу до розв'язання проблем;

логічність і структурованість викладу матеріалу, включно з якістю вступу та висновків, співвідношенням між частинами роботи, теоретичними та практичними аспектами дослідження;

якість підбору, опис і достовірність використовуваних вихідних даних;

адекватність застосування сучасних економіко-математичних, аналітичних методів і моделей дослідження та програмних засобів реалізації запропонованих моделей;

практична значущість роботи, зокрема зв'язок теоретичних положень, розглянутих у роботі, із вітчизняною практикою, а також наявність у роботі обґрунтованих рекомендацій і їхня відповідність меті та завданням роботи;

дотримання правил оформлення магістерських дипломних робіт;

уміння презентувати результати досліджень;

розуміння питань, що ставлять студенту члени ЕК, уміння вести наукову дискусію та загальний рівень культури спілкування з аудиторією під час захисту.

Оцінювання магістерської дипломної роботи здійснюють за 100-бальною накопичувальною системою, прийнятою в університеті, з урахуванням теоретичної, практичної та наукової підготовки здобувачів вищої освіти.

Оцінку «відмінно» (90 – 100 балів) ставлять, якщо дипломну роботу виконано на високому науково-методичному рівні; вона має практичну цінність; дипломна робота відображає глибокі теоретичні знання та практичні навички дипломника, його здатність до професійної діяльності; здобувач вищої освіти здатний на високому рівні вирішувати складні дослідні, інноваційні й управлінські завдання та розв'язувати проблеми функціонування економічних систем різного рівня, що характеризуються

невизначеністю умов та вимог, у здобувача вищої освіти повністю сформовано компетентності із застосування сучасних методів аналізу даних (методів і моделей машинного навчання, багатовимірної аналізу, економічної динаміки та ін.), інструментальних засобів аналізу даних для проактивного управління економічними системами різного призначення та рівня ієрархії; на основі проведених досліджень розроблено обґрунтовані висновки й управлінські рішення; дипломну роботу виконано, відповідно до стандартів оформлення, написано грамотно, матеріал викладено в логічній послідовності; під час захисту здобувач вищої освіти продемонстрував глибокі знання теми дослідження, чітко відповів на поставлені запитання, висловив свою думку; проведені дослідження висвітлено в таких публікаціях: статтях і тезах доповіді.

Оцінку «добре» (74 – 89 балів) ставлять, якщо дипломну роботу виконано на достатньо високому науково-методичному рівні; вона відображає достатні теоретичні знання та практичні навички дипломника, його здатність до професійної діяльності; здобувач вищої освіти здатний на достатньому рівні вирішувати складні дослідні, інноваційні й управлінські завдання та розв'язувати проблеми функціонування економічних систем різного рівня, що характеризуються невизначеністю умов та вимог, у здобувача вищої освіти сформовано основні компетентності із застосування сучасних методів аналізу даних (методів та моделей машинного навчання, багатовимірної аналізу, економічної динаміки та ін.), інструментальних засобів аналізу даних для проактивного управління економічними системами різного призначення та рівня ієрархії; дипломник зробив висновки за отриманими результатами дослідження, сформулював власні пропозиції та рекомендації; дипломну роботу виконано з дотриманням вимог стандарту, написано грамотно; під час захисту дипломник продемонстрував високий рівень знань теми дослідження, відповів на запитання членів екзаменаційної комісії; проведені дослідження висвітлено в такій публікації: статті або тезах доповіді.

Оцінку «задовільно» (60 – 73 бали) ставлять, якщо дипломну роботу виконано на достатньому науково-методичному рівні; вона відображає потрібний рівень теоретичних знань і практичних навичок дипломника, його здатність до здійснення професійної діяльності; здобувач вищої освіти оволодів методами збирання й узагальнення інформації, оцінювання, аналізу, прогнозування, поведінки соціально-економічних систем

на основі застосування методів економіко-математичного моделювання; дипломник нечітко сформулював висновки за результатами проведеного дослідження, не надав практичних рекомендацій, припустився порушення логічності й систематичності викладення матеріалу; дипломна робота має переважно компілятивний характер; її оформлено, відповідно до вимог стандарту, без орфографічних помилок; під час захисту дипломник продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів екзаменаційної комісії.

Оцінку «незадовільно» (0 – 59 балів) ставлять, якщо здобувач вищої освіти не орієнтується в темі дослідження; зміст дипломної роботи не відповідає її плану, сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження; здобувач вищої освіти не виявив самостійності під час написання дипломної роботи, яка є повною компіляцією або плагіатом; у дипломній роботі не здійснено глибокого й усебічного аналізу літературних джерел, методичної документації з теми дослідження; кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки необґрунтовано та не відповідають поставленим завданням; дипломну роботу виконано неохайно, із помилками, без дотримання вимог стандартів.

Рекомендована література

Основна

1. Актуальні проблеми системного аналізу та моделювання процесів управління [Електронний ресурс] / за ред. В. Пономаренка, Л. Гур'янової, Я. Пеліової, Е. Ніжинського. – Братислава ; Харків, ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 409 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29952>.

2. Інструментальні засоби моделювання систем в інформаційній економіці [Електронний ресурс] / за ред. В. С. Пономаренко, Т. С. Клебанової. – Харків : ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 472 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22420>.

3. Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications : Proceedings of the Workshop on the XII International Scientific Practical Conference «Modern problems of social and economic systems modelling» (MPSESM-W 2020). – Kharkiv, Ukraine, June 25, 2020. – CEUR-WS.org, online [Electronic resource]. – Access mode : <http://ceur-ws.org/Vol-2649/>.

4. Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications : Proceedings of the Workshop on the XIII International Scientific Practical Conference «Modern problems of social and economic systems modelling» (MPSESM-W 2021). – Kharkiv, Ukraine, April 9, 2021. – Vol. 2927 [Electronic resource]. – Access mode : <https://ceur-ws.org/Vol-2927/>.

Додаткова

5. Бізнес-аналітика багатовимірних процесів [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Т. С. Клебанова, Л. С. Гур'янова, Л. О. Чаговець [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 271 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22020>.

6. Економетрика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / [Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, Р. М. Яценко та ін.]. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4842>. – Назва з тит. екрана. – ISBN 978-966-676-771-7.

7. Прикладна економетрика [Електронний ресурс] : навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1 / Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, С. В. Прокопович та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 235 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19846>.

8. Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем [Електронний ресурс] : матеріали XII міжнар. наук.-практ. конф. 9–10 квітня 2020 р. – Братислава – Харків ; ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – Режим доступу : <https://mpsesm.org/book/2020/index.html>.

9. Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем [Електронний ресурс] : матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. 8–9 квітня 2021 року. – Братислава – Харків ; ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – Режим доступу : <https://mpsesm.org/book/2021/index.html>.

10. Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем [Електронний ресурс] : матеріали XIV міжнар. наук.-практ. конф. 6–7 квітня 2023 р. – Братислава – Харків ; ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – Режим доступу : <https://mpsesm.org/book/2023/>.

11. Analysis of the policy of operation activity of an enterprise with product reservation [Electronic resource] / V. Zaruba et al. // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. – 2022. – Vol. 1, No. 3(115). – P. 31–42. – Access mode : <http://journals.uran.ua/eejet/article/view/252667>.

12. Chagovets L. Machine Learning Methods Applications for Estimating Unevenness Level of Regional Development / L. Chahovets, N. Chernova // Data-Centric Business and Applications. Evolvments in Business Information Processing and Management (Vol. 3). Cham : Springer, 2020. – P. 115–139 ; [Electronic resource]. – Access mode : https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-35649-1_6.

13. Classification of regions of Ukraine by the level of social tension [Electronic resource] / T. Klebanova et al. // WSEAS Transactions on Systems and Control. – 2020. – Vol. 15. – P. 576–584. – Access mode : <https://doi.org/10.37394/23203.2020.15.57>.

14. Complex of models of financial decentralisation analysis and assessment / L. Guryanova et al. // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019, Vol. 3(30). – P. 315–326 ; [Electronic resource]. – Access mode : <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1960>.

15. Lola Y., Prokopovich S., Akhmedova O. Influence of the country's information development on its tourist attractiveness [Electronic resource] / Y. Lola, S. Prokopovich, O. Akhmedova // CEUR Workshop Proceedings. – 2019. – Vol. 2393. – P. 450–464. – ICTERI Workshops. Proceedings of the 15th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume II: Workshops (ICTERI-VOL-2-2019), Kherson, Ukraine. – 2019. – June 12–15. – Access mode : http://ceur-ws.org/Vol-2393/paper_394.pdf.

16. Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications: Development Trends in the Post-crisis Syndrome Caused by COVID-19 / L. Guryanova et al. // Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications : proceedings of the XIII International Scientific Practical Conference (MPSESM-W 2021), Kharkiv, Ukraine, April 9, 2021. – P. 1–7 ; [Electronic resource]. – Access mode : <http://ceur-ws.org/Vol-2927/paper1.pdf>.

17. Methods and Models of Machine Learning in Managing the Market Value of the company / L. Guryanova et al. // Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications : proceedings of the XIII International Scientific Practical Conference (MPSESM-W 2021), Kharkiv, Ukraine, April 9, 2021. – P. 52–65 ; [Electronic resource]. – Access mode : <http://ceur-ws.org/Vol-2927/paper5.pdf>.

18. Models of estimation and analysis of a systemic risk in the banking sector [Electronic resource] / L. Guryanova et al. // IEEE System Analysis & Intelligent Computing (SAIC-2020), Kyiv, Ukraine, 2020. – Access mode : <https://ieeexplore.ieee.org/document/9239193>.

19. Set of Models for Assessing Knowledge in Distance Learning Systems / L. Guryanova et al. // Machine Learning Methods and Models, Predictive Analytics and Applications : proceedings of the XIII International Scientific Practical Conference (MPSESM-W 2021), Kharkiv, Ukraine, April 9, 2021. – P. 66–82 ; [Electronic resource]. – Access mode : <http://ceur-ws.org/Vol-2927/paper6.pdf>.

20. Strengthening financial decentralization: driver or risk factor for sustainable socio-economic development of territories / M. Fabus, N. Dubrovina, L. Guryanova et al. // Entrepreneurship and Sustainability Issues. – No. 7(2). – P. 875–890 ; [Electronic resource]. – Access mode : <http://jssidoi.org/jesi/articles/byauthor/968>.

21. The application of machine learning methods in determining attractive development directions for tourism businesses [Electronic resource] / O. Zyma et al. // Intellectual economics. – 2022. – No. 16(1). – P. 151–165. – Access mode : <https://journals.mruni.eu/index.php/ie/article/view/72/32>.

22. The Socioeconomic and Political Level of Development of Countries in View of Digitalization of Public Administration / L. Guryanova et al. // Проблеми економіки. – 2022. – No. 2(52). – С. 13–21 ; [Electronic resource]. – Access mode : <https://oaji.net/articles/2022/728-1664029923.pdf>.

Додатки

Додаток А

Приклад титульного аркуша дипломної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ І СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

Рівень вищої освіти
Спеціальність
Освітня програма
Група

Другий (магістерський)
Економіка
Економічна кібернетика
8.04.051.020.22.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: «Моделювання взаємодії цифрового
та економічного розвитку країн»**

Виконала: здобувачка вищої освіти Анастасія ЧЕРНИХ

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Любов ЧАГОВЕЦЬ

Рецензент: генеральний директор
ПрАТ «Технологічний парк «ІМК»
Сергій ТКАЧЕНКО

Харків – 2024 рік

Приклад завдання дипломної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ І СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

Рівень вищої освіти
Спеціальність
Освітня програма
Група

Другий (магістерський)
Економіка
Економічна кібернетика
8.04.051.020.23.1

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувачка кафедри економічної
кібернетки і системного аналізу

_____ проф. Лідія
ГУР'ЯНОВА

«__»_____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧЦІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Черних Анастасії Андріївні

1. Тема роботи: Моделювання взаємодії цифрового та економічного розвитку країн

науковий керівник роботи: Чаговець Л. О., доцент кафедри ЕКіСА
затверджені наказом ректора від « » вересня 2023 року №

2. Термін подання здобувачем вищої освіти роботи: 30 листопада 2023 року

3. Вихідні дані до роботи: Статистична звітність підприємства, нормативно-правові та законодавчі акти України, періодичні видання, науково-методичні розробки вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1: Назва

Розділ 2: Назва

Розділ 3: Назва

5. Перелік графічного матеріалу

Плакат 1: Назва

Плакат 2: Назва

Плакат 3: Назва

Плакат 4: Назва

Плакат 5: Назва

6. Дата видачі завдання: 1 вересня 2023 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ п/п	Назви етапів дипломної роботи	Строки виконання етапів роботи	Примітки
1	Розроблення плану дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою	01.09.23 – 09.09.23	
2	Написання теоретичної частини дипломної роботи	11.09.23 – 30.09.23	
3	Написання аналітичної частини дипломної роботи	02.10.23 – 21.10.23	
4	Написання проєктної частини дипломної роботи	23.10.23 – 25.11.23	
5	Перевірка чернетки дипломної роботи та внесення змін до неї науковим керівником	27.11.23 – 25.11.22	
6	Перевірка якості дипломної роботи в системі «Антиплагіат»	27.11.23 – 28.11.23	
7	Виправлення зауважень щодо оформлення дипломної роботи	29.11.23 – 30.11.23	
8	Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи пакету документів	11.12.23	

Здобувачка вищої освіти

Анастасія ЧЕРНИХ

Науковий керівник роботи

Любов ЧАГОВЕЦЬ

Приклад реферату

РЕФЕРАТ

Звіт про дипломну роботу: 78 сторінок, 3 розділи, 13 рисунків, 14 таблиць, 1 додаток, 59 джерел.

Об'єктом дослідження є процеси управління регіональними економічними системами.

Мета дослідження – побудова моделей аналізу й оцінювання енергетичної безпеки.

Розглянуто проблему енергетичної безпеки України та її роль у забезпеченні національної безпеки, здійснено аналіз функціонування паливно-енергетичного комплексу України та її регіонів, розглянуто основні загрози енергетичної безпеки регіону, сформовано систему показників енергетичної безпеки. Здійснено аналіз сучасних підходів до моделювання безпеки регіону, докладно розглянуто методи кластерного аналізу. Побудовано модель групування районів Харківського регіону й модель вибору району-репрезентанта. Розглянуто основні методи короткострокового прогнозування соціально-економічних процесів. Розроблено модель прогнозування обсягів виробництва електроенергії Харківського регіону.

Результати можуть бути впровадженими в практиці управління паливно-енергетичним комплексом регіонів.

Ключові слова: безпека, енергетична безпека, паливно-енергетичний комплекс, загроза, модель, кластер, репрезентант, прогнозування, управління.

Приклад змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	8
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ І ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	11
1.1. Основні поняття енергетичної безпеки	11
1.2. Аналіз динаміки розвитку ПЕК України та її регіонів	16
1.3. Загрози енергетичної безпеки	24
РОЗДІЛ 2. БАГАТОВИМІРНІ СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	32
2.1. Аналіз сучасних підходів до моделювання безпеки економічних систем	32
2.2. Особливості застосування методів кластерного аналізу	36
2.3. Модель групування районів Харківського регіону	47
2.4. Модель вибору району-репрезентанта	58
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	65
3.1. Аналіз сучасних підходів до прогнозування економічних процесів	65
3.2. Модель прогнозування обсягів виробництва електроенергії Харківського регіону	81
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	104

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт

1. Моделювання соціальної напруженості в Україні в умовах повномасштабного вторгнення.
2. Моделювання стану соціально-економічного розвитку регіонів.
3. Моделювання просторово-динамічної нерівномірності регіонального розвитку в Україні.
4. Моделювання ефективності системи охорони здоров'я в умовах глобальних викликів.
5. Моделювання просторово-динамічної структури грошових переказів від мігрантів.
6. Моделювання розвитку ринку освітніх послуг в Україні.
7. Моделювання фінансової безпеки банківського сектора України.
8. Моделювання динаміки світових фондових ринків.
9. Комплекс моделей діагностування стану ринку праці.
10. Моделювання впливу глобальних економічних криз на ризик зовнішньоекономічної безпеки національних економік.
11. Моделювання рівня демографічної безпеки.
12. Модель аналізу впливу свободи ведення бізнесу на інноваційну політику країни.
13. Моделі оцінювання впливу бюджетної політики на економічне зростання країни.
14. Моделювання впливу цифровізації на темпи економічного зростання та бюджетну забезпеченість.
15. Моделювання інвестиційного клімату індустріальних парків України.
16. Моделювання та візуалізація процесів формування доходів населення.
17. Моделювання рівня цифрового розвитку країни.
18. Моделювання фінансової безпеки банківської системи.
19. Комплекс моделей оцінювання інвестиційної привабливості країни.
20. Моделювання розвитку ІТ-компаній України.
21. Комплекс моделей ухвалення рішень на ринку криптовалют.
22. Моделювання фінансового ринку криптовалют.

23. Моделювання оптимальної структури балансу банку в умовах нестаціонарного зовнішнього середовища.
24. Моделювання стратегій управління продажами компанії.
25. Моделювання рекламної стратегії підприємства.
26. Моделювання поведінки споживача на основі методів машинного навчання.
27. Комплекс моделей оцінювання знань у системах дистанційного навчання.
28. Комплекс моделей управління якістю персональних навчальних систем у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
29. Моделі порівняльного аналізу економічної ефективності фармакологічних препаратів.
30. Моделювання процесів формування рекламної кампанії.
31. Моделі оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств.
32. Комплекс моделей оцінювання конкурентоспроможності банку.
33. Комплекс моделей оцінювання конкурентоспроможності ІТ-підприємств.
34. Моделювання процесу розвитку особистого бренду.
35. Моделювання кадрового потенціалу ІТ-підприємства.
36. Моделювання та оптимізація дистрибутивної мережі підприємства.
37. Моделювання рівня фінансової безпеки компанії.
38. Моделювання логістичних ланцюгів підприємства.
39. Моделювання динаміки ринкової вартості компанії.
40. Моделювання діяльності підприємств під час повномасштабного вторгнення в Україну.
41. Оптимізація бізнес-процесів виробничо-економічної системи меблевої галузі.
42. Моделювання рейтингових систем ЗВО.
43. Моделювання бізнес-процесів маркетингоорієнтованого управління підприємством.
44. Моделювання оптимального портфелю інвестицій.

Шаблон рецензії

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

РЕЦЕНЗІЯ

на _____
(вказати вид кваліфікаційної роботи)

Здобувач(-ка) вищої освіти _____

Тема _____

Спеціальність і група _____

Обсяг кваліфікаційної роботи _____

Кількість аркушів креслень _____

Кількість сторінок пояснювальної записки _____

а) короткий зміст кваліфікаційної роботи та ухвалених рішень _____

б) висновок про відповідність кваліфікаційної роботи завданню _____

в) характеристика виконання кожного розділу кваліфікаційної роботи, рівень відповідності останнім досягненням науки й техніки та передовим методам роботи _____

г) негативні особливості виконання роботи _____

д) позитивні особливості _____

е) оцінювання графічного оформлення та пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи

є) відгук про роботу загалом _____

ж) інші зауваження _____

з) оцінювання кваліфікаційної роботи _____

Рецензію написав _____

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові)

«_____» _____ 20__ р.

Анкета випускника

Факультет інформаційних технологій
 Спеціальність 051 «Економіка»
 ОПІ Економічна кібернетика
 Випуск 2023/24 року

Анкета випускника про зайнятість

	Прізвище, ім'я, по батькові	
	Телефон	
	Сторінка у Facebook, LinkedIn	
	e-mail	
Працевлаштування (повна, або часткова зайнятість)	Посада	
	Назва підприємства (установи)	
	Регіон (область, місто)	
	Сфера діяльності	
Інші варіанти	Незайняті, проте шукають роботу	
	Повна зайнятість (науковою роботою – для магістрів, навчання в магістратурі – для бакалаврів)	
	Недоступність для роботи (в армії / декретна відпустка)	
Додаткові дані	Розпочато власний бізнес після закінчення навчання	
	Відзнаки, досягнення (зокрема, присвоєно почесні звання України)	

Дата ____ . ____ . ____ р.

Підпис

Бланк заяви про дотримання професійної етики

Заява

про дотримання професійної етики під час написання
магістерської дипломної роботи та згоди на її оприлюднення

Я, _____,

(ПІБ)

здобувач(-ка) вищої освіти 2-го року навчання другого (магістерського) рівня
спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика»
факультету економічної інформатики

ХНЕУ ім. С. Кузнеця заявляю, що в моїй магістерській дипломній роботі
на тему: «_____»

_____»,
яку подаю в атестаційну комісію для публічного захисту, дотримано правила
професійної етики, що не дозволяють наявності плагіату, фальсифікації даних
та хибного цитування під час написання магістерської дипломної роботи.

Я ознайомлен(-а) із чинним у Харківському національному економічному
університеті імені Семена Кузнеця Положенням про підготовку та захист
дипломної роботи на здобуття ступеня магістра.

Я надаю згоду на оприлюднення моєї дипломної роботи на офіційному
сайті або в репозитарії університету.

«_____» _____ 20__ р.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Дані для наповнення наукового архіву

Українською мовою:

прізвище автора роботи;

назва (тема);

анотація (2 – 3 речення: що є предметом дослідження дипломної магістерської роботи);

ключові слова (до 10 слів).

Англійською мовою:

прізвище автора роботи;

назва (тема);

анотація (2 – 3 речення: що є предметом дослідження дипломної магістерської роботи);

ключові слова (до 10 слів).

Титульний аркуш до роздаткового матеріалу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ І СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

**РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

на тему: «Назва дипломної роботи»

Здобувач(-ка) вищої освіти

2 року навчання, групи _____
факультету інформаційних
технологій
ПІБ

Науковий керівник роботи

Харків, 202_

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи.....	4
1.1. Загальні положення	4
1.2. Мета і завдання дипломної роботи	5
2. Загальна структура дипломної роботи	8
2.1. Структура роботи	8
2.2. Вимоги до структурних елементів вступної частини	9
2.3. Вимоги до структурних елементів основної частини.....	12
2.4. Вимоги до додатків.....	15
3. Вимоги до оформлення дипломної роботи	15
3.1. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи	15
3.2. Заголовки.....	16
3.3. Нумерація сторінок	17
3.4. Ілюстрації.....	18
3.5. Таблиці	19
3.6. Переліки.....	21
3.7. Примітки.....	21
3.8. Формули та рівняння.....	21
3.9. Посилання	23
3.10. Список використаних джерел	23
3.11. Додатки.....	24
4. Процедура захисту дипломної роботи.....	25
4.1. Вибір і затвердження теми дипломної роботи.....	25
4.2. Керівництво виконанням роботи та порядок проведення консультацій	27
4.3. Допуск до захисту і захист дипломних робіт	28
4.4. Підготовка доповіді	29
4.5. Презентаційний матеріал	30
4.6. Роздатковий матеріал.....	30
4.7. Критерії оцінювання магістерських дипломних робіт	30
Рекомендована література.....	34
Основна	34
Додаткова	34
Додатки.....	38

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до написання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»
освітньої програми «Економічна кібернетика»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Гур'янова** Лідія Семенівна
Прокопович Світлана Валеріївна

Відповідальний за видання *Л. С. Гур'янова*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2024 р. Поз. № 90 ЕВ. Обсяг 52 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*